הגדה
של
פסח

אפיקים

תשכ"א

AFIKIM

1961

בהלל ובשירים

קַדְמוּ לֵיל הַשִּׁמּוּרִים
כֹּכָבִים עֲדָה רָקִיעַ
לֵיל הִתְקַדֵּשׁ חַג הִגִּיעַ
לִקְרָאתוֹ שָׂשִׂים נָרִיעַ
בְּהַלֵּל וּבְשִׁירִים.

זֶה הַלֵּיל מַה נִּשְׁתָּנָה
מַה מֵּרֶנֶן הָרְנָנָה
זֶה הַלֵּיל שֶׁל חֵרוּתֵנוּ.
הָבָה נְקַדֵּשׁ חַגֵּנוּ.
בְּהַלֵּל וּבְשִׁירִים

שיר השירים אשר לשלמה. אני חבצלת השרון, שושנת העמקים. דודי לי ואני לו הרועה בשושנים.

יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה, הראיני את מראיך, השמיעיני את קולך. כי קולך ערב ומראך נאוה.

שחורה אני ונאוה, בנות ירושלים. כאהלי קדר כיריעות שלמה. אל תראוני שאני שחרחורת ששזפתני השמש. בני אמי נחרו בי, שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי. הגידה לי שאהבה נפשי, איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים? שלָמה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך?

אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים.

לכה דודי, נצא השדה נלינה בכפרים. נשכימה לכרמים נראה אם פרחה הגפן פיתח הסמדר הנצו הרימונים.

ענה דודי ואמר לי: קומי לך רעיתי יפתי ולכי־לך. כי הנה הסתו עבר, הגשם חלף הלך לו. הניצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע וקול התוֹר נשמע בארצנו. התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח. קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך.

בהלל ובשירים

קַדְמוּ לֵיל הַשִּׁמּוּרִים
כֹּכָבִים עֲדָה רָקִיעַ
לֵיל הִתְקַדֵּשׁ חַג הִגִּיעַ
לִקְרָאתוֹ שָׂשִׂים נָרִיעַ
בְּהַלֵּל וּבְשִׁירִים.

זֶה הַלֵּיל מַה נִּשְׁתָּנָה
מַה מֵּרֶן הָרְנָנָה
זֶה הַלֵּיל שֶׁל חֵרוּתֵנוּ.
הָבָה נְקַדֵּשׁ חַגֵּנוּ.
בְּהַלֵּל וּבְשִׁירִים

שיר השירים אשר לשלמה. אני חבצלת השרון, שושנת העמקים. דודי לי ואני לו הרועה בשושנים.

יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה, הראיני את מראיך, השמיעיני את קולך. כי קולך ערב ומראך נאוה.

שחורה אני ונאוה, בנות ירושלים. כאהלי קדר כיריעות שלמה. אל תראוני שאני שחרחורת ששזפתני השמש. בני אמי נחרו בי, שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי. הגידה לי שאהבה נפשי, איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים? שלָמה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך?

אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים.

לכה דודי, נצא השדה נלינה בכפרים. נשכימה לכרמים נראה אם פרחה הגפן פיתח הסמדר הנצו הרימונים.

ענה דודי ואמר לי: קומי לך רעיתי יפתי ולכי־לך. כי הנה הסתו עבר, הגשם חלף הלך לו. הניצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע וקול התוֹר נשמע בארצנו. התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח. קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך.

אל גינת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל. לראות הפרחה הגפן הנצו הרימונים. עד שיפוח היום ונסו הצללים סוב, דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים על הרי בתר.

אנה הלך דודך היפה בנשים, אנה פנה דודך ונבקשנו עמך ?

דודי ירד לגנו, לערוגות הבושם לרעות בגנים וללקוט שושנים. אני לדודי ודודי לי, הרועה בשושנים. קול דודי הנה זה בא. מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות. דומה דודי לצבי או לעופר האילים.

שובי שובי השולמית ונחזה בך. מה תחזו בשולמית כמחולת המחנים ? היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך, השמיעיני.

ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האיילים על הרי בשמים.

טַל תֵּן לִרְצוֹת אַרְצָךְ

שִׁיתֵנוּ בְרָכָה בְּדִיצָךְ

רֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ בְּהַפְרִיצָךְ

קוֹמֵם עִיר בָּהּ חֶפְצָךְ.

בְּטַל

טַל וְשֹׂבַע מַלֵּא אֲסָמֵינוּ.

הֲכָעֵת תְּחַדֵּשׁ יָמֵינוּ

דּוֹד, כְּעֶרְכְּךָ הַעֲמֵד שְׁמֵנוּ

גַּן רָוֶה שִׂימֵנוּ

בְּטַל

טַל צַוֵּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְעֻטֶּרֶת

פְּרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת

עִיר כַּסֻּכָּה נוֹתֶרֶת

שִׂימָהּ בְּיָדְךָ עֲטֶרֶת

בְּטַל.

כוס ראשונה נברך על ברכת האדמה והעמל

לשובע ולא לרזון, לברכה ולא לקללה,

לשנת תבואה חדשה

• שנת תבואה חדשה

מביאה ברכת האדמה.

אסמינו ימלאו בר

יקבינו — תירוש, יצהר

בחודש האביב, בארבעה־עשר בו פסח,
הוא זמן חרותנו.
כי בעצם היום הזה
יצאו אבותינו ממצרים

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל־דכפין ייתי ויכול. כל־דצריך ייתי ויפסח. השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין.

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכׇּל הַלֵּילוֹת?

שֶׁבְּכׇל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה;
הַלַּיְלָה הַזֶּה, כֻּלּוֹ מַצָּה?

שֶׁבְּכׇל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת;
הַלַּיְלָה הַזֶּה, כֻּלּוֹ מָרוֹר?

שֶׁבְּכׇל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מַטְבִּילִין אֲפִלּוּ פַּעַם אֶחָת;
הַלַּיְלָה הַזֶּה; שְׁתֵּי פְעָמִים?

שֶׁבְּכׇל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבִין וּבֵין מְסֻבִּין;
הַלַּיְלָה הַזֶּה, כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין?

עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה׳ אלוהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. ואילו לא הוציא הקב״ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח.

עבדים היינו עתה בני חורין

ואפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התורה — מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח.

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסובין בבני־ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם: רבותינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

ליל שמורים הוא לה׳
לכל־בני ישראל לדורותם

אמר רבי אלעזר בן עזריה. הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא שנאמר: למען תזכר את יום צאתך

מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך — הימים, כל ימי חייך — הלילות. וחכמים אומרים: ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא לימות המשיח.

ליל שמורים הוא לה׳ לכל־בני ישראל לדורותם

וימת יוסף וכל־אחיו וכל הדור ההוא. ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד. ותמלא הארץ אותם. ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף ויאמר אל עמו: הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ. וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פיתום ואת רעמסס.

ובאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ

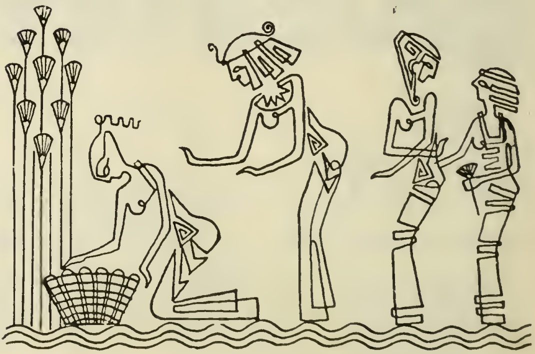
ויקוצו מפני בני ישראל. ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך: וימררו את חייהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך.

ויצו פרעה לכל עמו לאמור: כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון.

עבדים היינו לפרעה במצרים

ויצו פרעה ביום ההוא את הנגשים בעם ואת שוטריו לאמר: לא תאספון לתת תבן לעם ללבן הלבנים כתמול שלשם. הם ילכו וקששו להם תבן. ואת מתכונת הלבנים אשר הם עושים תמול שלשום תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי נרפים הם על כן הם צועקים לאמר: נלכה נזבחה לאלוהינו. תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר. ויצאו נוגשי העם ושוטריו ויאמרו אל העם לאמר: כה אמר פרעה. אינני נותן לכם תבן. אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין נגרע מעבודתכם דבר. ויפץ העם בכל ארץ מצרים

לקושש קש לתבן

והנוגשים אצים לאמר:
כלו מעשיכם דבר יום ביומו כאשר בהיות התבן.

ויבו שוטרי בני ישראל אשר שמו עליהם נוגשי פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם ללבון כתמול שלשום, גם תמול גם היום? ויבואו שוטרי בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר:

למה תעשה כה לעבדיך.
תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו
עשו והנה עבדיך מכים.

ויאמר: נרפים אתם נרפים. ועתה לכו עבדו ותבן לא ינתן לכם ותוכן לבנים תתנו.

היו ישראל מקוששים את הקש במדבר ורומסים בחמר ובקש. היה הקש נוקב את עקביהם והדם מתבוסס בחומר. רחל בת־בנו של שותלח היתה הרה ללדת ורמסה בחומר עם בעלה ויצא הולד ממעיה ונתערב בתוך המלבן וירד מיכאל והעלהו לפני כסא הכבוד.

באותו לילה נגזר גזר־דין על מצרים

ע ב ד י ם   ה י י נ ו   ל פ ר ע ה   ב מ צ ר י ם

ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם, ויבוא אל הר האלוהים חורבה וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אכל ויאמר: אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה. ויקרא אליו אלוהים מתוך הסנה ויאמר: משה, משה. ויאמר: הנני. ויאמר ה׳: ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו כי ידעתי את מכאוביו וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה, אל ארץ זבת חלב ודבש. ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם. ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים.

לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם. פקוד פקדתי אתכם ואת העשוי לכם במצרים. וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדולים. והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אותה לכם מורשה, אני ה׳.

● היום אתם יוצאים בחודש האביב

ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי־אש ומצות על מרורים יאכלוהו. וככה תאכלו אותו — מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם. ואכלתם אותו בחפזון.

היום אתם יוצאים בחודש האביב

ויסעו בני ישראל מרעמסס סוכותה כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף. וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר, מקנה כבד מאוד.

● היום אתם יוצאים בחודש האביב

וישא העם את בצקו טרם יחמץ. משארותם צרורות בשמלותם על שכמם. ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות כי לא חמץ. כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צידה לא עשו להם.

היום אתם יוצאים בחודש האביב

ויהי מקץ שלושים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה, יצאו כל צבאות ה׳ מארץ מצרים. ויאמר משה אל העם:

זכור את היום הזה
אשר יצאתם ממצרים
מבית עבדים

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלוהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, כי אמר אלוהים פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבו מצרימה. ויסב אלוהים את העם דרך המדבר ים סוף.

וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים

ויגד למלך מצרים כי ברח העם ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו:

מ ה ז א ת ע ש י נ ו כ י ש ל ח נ ו
א ת י ש ר א ל מ ע ב ד נ ו

וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים

זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים

ויאסור את רכבו ואת עמו לקח עמו ויחזק ה׳ את לב פרעה מלך מצרים וירדוף אחרי בני ישראל וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חונים על הים.

ובני ישראל יוצאים ביד רמה

ויט משה את ידו על הים ויולך ה׳ את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים. ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. וירדפו מצרים ויבואו אחריהם כל סוס פרעה, רכבו ופרשיו אל תוך הים. ויהי באשמורת הבקר. ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו. וינער ה׳ את מצרים בתוך הים. וישובו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד.

ובני ישראל יוצאים ביד רמה

בשעה שביקש הקב״ה להטביע את מצרים בים עמד עזא שׂר של מצרים ונשתטח לפני הקב״ה ואמר לפניו: רבונו של עולם, במידת הרחמים בראת עולמך, למה

אתה רוצה להטביע את בני? מיד כינס הקב"ה כל פמליא של מעלה ואמר להם: הווּ דנים ביני ובין עזא שׂר של מצרים. התחילו שׂרי האומות מלמדים סנגוריה על מצרים. כיון שראה מיכאל כך, רמז לגבריאל וטס למצרים טיסה אחת ושמט לבנה עם טיטה ותינוק אחד עמה ששקעוהו בבנין, ובא ועמד לפני הקב"ה ואמר: רבש"ע, כך שעבדו את בניך. מיד ישב עליהם הקב"ה במידת הדין וטבעם בים!

בשעמדו ישראל על הים היו שבטים מנצחים זה עם זה. זה אומר: אין אני יורד תחילה לים וזה אומר: אין אני יורד תחילה לים, מתוך שהיו עומדין ונוטלים עצה אלו ואלו, קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה.

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז:
הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו:
הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר:
הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן:
מַה־לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס, הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר:
הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים, גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן:
מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב:
הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם־מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם:

ותקח מרים הנביאה אחות אהרון את התוף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות. ותען להם מרים: שירו לה׳ כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים.

ב ת ו פ י ם   ו ב מ ח ו ל ו ת
ס ו ס   ו ר ו כ ב ו   ר מ ה   ב י ם
א מ ר   א ו י ב   א ר ד ו ף   א ש י ג
א ח ל ק   ש ל ל.
צ ל ל ו   כ ע ו פ ר ת   ב מ י ם   א ד י ר י ם.

אותה שעה ביקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקדוש ברוך הוא:

מעשי ידי טובעים בים
ואתם אומרים שירה לפני!

ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלושת ימים במדבר ולא מצאו מים. ויבואו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם. וילונו העם על משה לאמר: מה נשתה? תנו לנו מים ונשתה. למה זה העליתנו ממצרים להמית אותי ואת בני ואת מקני בצמא. ויהי העם כמתאוננים רע באזני ה׳. והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה וישובו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו:

מי יאכילנו בשר?

זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים

חנם.

את הקשואים

ואת האבטיחים

ואת החציר

ואת הבצלים

ואת השומים.

ועתה

נפשנו יבשה

אין כל

בלתי אל המן עינינו.

ויסעו מאילים ויבואו כל עדת בני ישראל אל מדבר סין. וילונו כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרון במדבר. ויאמרו אליהם בני ישראל: מי יתן מותנו ביד ה׳ בארץ מצרים בשבתנו על סיר הבשר, באכלנו לחם לשובע, כי הוצאתם אותנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב.

קוּמוּ תּוֹעֵי מִדְבָּר – צְאוּ מִתּוֹךְ הַשְּׁמָמָה:
עוֹד הַדֶּרֶךְ רָב – עוֹד רַבָּה הַמִּלְחָמָה.
רַב לָכֶם לָנוּעַ, לָנוּד בָּעֲרָבָה –
וְלִפְנֵיכֶם פְּרוּשָׂה דֶּרֶךְ גְּדוֹלָה, רְחָבָה.
רַק אַרְבָּעִים שָׁנָה נִתַּע בֵּין הֶהָרִים –
וּבַחוֹל טָמַנּוּ שִׁשִּׁים רִבּוֹא פְּגָרִים
אַל נָא יַעַצְרוּנוּ פִּגְרֵי הַנֶּחֱשָׁלִים
שֶׁבְּעַבְדוּתָם מֵתוּ, נִפְסַח עַל הַחֲלָלִים!
יִרְקְבוּ בִּקְלוֹנָם סְרוּחִים עַל צְרוֹרוֹתָם,
שֶׁבְּכִתֵפָה נָשְׂאוּ מִמִּצְרַיִם אוֹתָם
יִמְתַּק לָמוֹ חֲלוֹמָם, חֲלוֹם רֹב בְּצָלִים; שׁוּמִים
דְּוָדִים מְלֵאֵי בָּשָׂר גְּדוֹלִים וַעֲצוּמִים
עוֹד הַיּוֹם אוֹ מָחָר יַחֲלֹק רוּחַ קָדִים
עִם הָעַיִט גּוּפַת אַחֲרוֹן הָעֲבָדִים
קוּמוּ אֵיפוֹא נָדִים! עִזְבוּ אֶת הַשְּׁמָמָה!
אַךְ אַל יַעַל קוֹלְכֶם דִּרְכוּ עֹז בִּדְמָמָה!
פֶּן צַעַדְכֶם יַרְגִּיז מִדְבָּר וְנִרְדָּמָיו –
אִישׁ וְאִישׁ בִּלְבָבוֹ יִשְׁמַע הֵד פְּעָמָיו
אִישׁ בִּלְבָבוֹ יִשְׁמַע קוֹל אֱלוֹהַּ דּוֹבֵר
לַךְ, הַיּוֹם אֶל אֶרֶץ חֲדָשָׁה אַתָּה עוֹבֵר.
לֹא! לֹא אֹהֶל תֹּהוּ וַעֲלִיּוֹת שְׁחָקִים
בַּיִת אַחֵר תִּבְנֶה אֹהֶל אַחֵר תָּקִים!
כִּי מִלְּבַד הַמִּדְבָּר תַּחַת הַשָּׁמַיִם
עוֹד לֶאֱלוֹהַּ עוֹלָם גָּדוֹל רְחַב יָדַיִם,
וּמִלְּבַד יְלֵל הַיְשִׁימוֹן, דְּמִי הַצִּיָּה,
תִּרְגַּשׁ תַּחַת שִׁמְשׁוֹ אֶרֶץ יְפִיפִיָּה!

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה?
על שום שלא הספיק בצקם של
אבותינו להחמיץ

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל־דכפין ייתי ויכול. כל־דצריך ייתי ויפסח. השתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין.

ליל סדר זה, שנת התשכ"א הוא העשרים ושבעה על אדמתנו בקבוץ אפיקים, שנת השלושים לפרוץ מימי הירדן על אדמת כנרות ואפיקיה, וישקו כל רגב צחיח, אשר חכה לגאולה. ואמרתם אחים תאור לנו הדרך בחג חרות זה, בליל סדר פסח, הוא השלושים ושבעה בקבוצנו מיום היותו קבוץ השומר הצעיר מס.ס.ס.ר. מפוזר לפלוגותיו עדי התרכזו באפיקים.

על הגפן ועל פרי הגפן
ועל תנובת השדה
ועל ארץ חמדה
ארץ טובה ורחבה
שנחלו אבותינו
ואנו לאכל
מפריה
ולשבע מטובה
לחיים!

שלחן עורך

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו. אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

עם שומר במשך אלפי שנים את יום צאתו מבית־עבדים. ודרך כל מסילות השעבוד והאונס והשמד והפרעות, נושאת האומה בלבה את הגעגועים לחופש ומביאה אותם לידי ביטוי עממי אשר לא יפסח על כל נפש מישראל, על כל נפש עניה ומרודה.
מאבות אל בנים, דרך כל הדורות, נמסר דבר יציאת מצרים זכרון אישי אשר איננו מחויר ואיננו דהה.
„בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". איזה יצר חרות עמוק טבוע בלב עם שיכול היה באביב ימיו ליצור יצירה גאונית כזאת ולמסור אותה מדור לדור.

בכל דור ודור
חיב אדם לראות את עצמו
כאילו הוא יצא ממצרים

שאלתי נביאי וחוזי הנבאים בגללי:
הידעתם מתי קץ הפלאות, אשר אמר לגאלי?
ויענו אותי: למה זה תשאל והיא פלאי
ואין מגיד לי!
רזי־לי, רזי־לי, אוי לי!

אלהים אל דמי לך, אל תחרש ואל
תשקט אל.
כי הנה אויביך יהמיון ומשנאיך נשאו ראש
על עמך יערימו סוד ויתיעצו על צפוניך.

אמרו לכו ונכחידם
ולא יזכר שם ישראל עוד.

כי נועצו לב יחדו, עליך ברית יכרותו.
אהלי אדום וישמעאלים, מואב והגרים.
גבל ועמון ועמלק, פלשת עם יושבי צור.
גם אשור נלוה עמם היו זרוע לבני לוט סלה.

עשה להם כמדין,
כסיסרא, כיבין בנחל קישון.

שיתמו נדיבמו כעורב וכזאב וכזבח וכצלמנע כל
נסיכמו.
אשר אמרו נירשה לנו את נאות אלוהים.
אלהי, שיתמו כגלגל כקש לפני רוח.
כאש תבער־יער וכלהבה תלהט הרים.

כן תרדפם בסערך
ובסופתך תנהלם.

שפוך המתך אל הגויים אשר לא ידעוך
ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו.
כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו.
שפוך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם.
תרדוף באף ותשמידם מתחת שמי ה׳.

כוס שלישית נרים למען אחינו בגולה

ותחזנה עינינו בשובם לציון מארבע

כנפות הארץ ממזרח אביא זרעך וממערב

אקבצך

● וקרב פזורינו מבין הגויים

לשנה הבאה בירושלים הבנויה!

כוס רביעית נרים לחיי מדינת ישראל

על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים
כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו.

בשוב ה׳

את שיבת ציון היינו כחולמים.
אז ימלא שחוק פינו
ולשוננו רינה.
אז יאמרו בגויים
הגדיל ה׳ לעשות עם אלה,
הגדיל ה׳ לעשות עמנו היינו שמחים.
שובה ה׳ את שבותנו
כאפיקים בנגב.
הזורעים בדמעה ברינה יקצורו.
נושא משך־הזרע
בא־יבוא ברינה
נושא אלומותיו.

חסל סדור פסח בהילכתו

ככל משפטו וחקתו. כאשר זכינו
לסדר אותו. כן נזכה לעשותו.
זך שוכן מעונה קומם קהל עדת
מי מנה, קרב נהל נטעי כנה.
פדויים לציון ברינה.

אליהו הנביא, אליהו התשבי, אליהו הגלעדי.
במהרה יבוא אלינו עם משיח בן דוד.

אחד מי יודע, אחד אני יודע
אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.
שנים מי יודע, שנים אני יודע
שני לוחות הברית. אחד אלוהינו וכו׳.
שלושה אבות, ארבע אמהות,
חמשה חומשי תורה, ששה סדרי משנה,
שבעה ימי שבתא, שמונה ימי מילה,
תשעה ירחי לידה, עשרה דבריא,
אחד־עשר כוכביא, שנים עשר שבטיא
שלושה עשר מדיא.

חד גדיא

מעשה בגדי, מעשה בגדי
שמעו, אבות, בנים,
יהיה, גדולים, מוסר לכם,
תענוג לכם, קטנים, חד־גדיא!

אבינו הזקן הלך
לשוק לפני שנה
וגדי לבן, יפה וצח
בשני זוזים קנה;
בא החתול הגרגרן
ויארב בגיא,
נעץ בגדי את צפרניו
ויטרפנו חי.

כעס הכלב על חתול
אשר שפך הדם,
בקצף התנפל עליו
ויחנקהו שם,
אך המקל ששם עמד
רגז מאד על זה,
על כלב זה קפץ פתאם
ויחבטו יפה.

מעשה בגדי...

כי לו נאה

כי לו נאה, כי לו יאה.
אדיר במלוכה, בחור כהלכה, גדודיו יאמרו לו.
לךָ ולךָ. לך, כי לך.
לךָ ולךָ. לך, אף לך.
לךָ ולךָ. כי לךָ, אף לך
לךָ ה׳ הממלכה.
כי לו נאה, כי לו נאה
כי לו, כי לו, כי לו יאה.

כי לו נאה, כי לו יאה.
דגול במלוכה, הדור כהלכה, ותיקיו יאמרו לו.
לךָ ולךָ. לך, כי לך.
לךָ ולךָ. לך, אף לך.
לךָ ולךָ. כי לךָ, אף לך
לךָ ה׳ הממלכה.
כי לו נאה, כי לו נאה
כי לו, כי לו, כי לו יאה.

כי לו נאה, כי לו יאה.
ענו במלוכה, פודה כהלכה, צדיקיו יאמרו לו.
לךָ ולךָ. לך, כי לך.
לךָ ולךָ. לך, אף לך.
לךָ ולךָ. כי לךָ, אף לך
לךָ ה׳ הממלכה.
כי לו נאה, כי לו נאה
כי לו, כי לו, כי לו יאה.

חד גדיא דזבין אבא...

חד גדיא דזבין אבא בתרי זוזי
ואתא שונרא ואכלה לגדיא
ואתא כלבא ונשך לשונרא
ואתא חוטרא והכה לכלבא
ואתא נורא ושרף לחוטרא
ואתא מיא וכבא לנורא
ואתא תורא ושתא למיא
ואתא השוחט ושחט לתורא
ואתא מלאך־המות ושחט לשוחט
ואתא הקדוש־ברוך־הוא ושחט
למלאך־המות דשחט לשוחט
דשחט לתורא דשתא למיא
דכבא לנורא דשרף לחוטרא
דהכה לכלבא דנשך לשונרא
דאכלה לגדיא, דזבין אבא
בתרי זוזי — חד־גדיא.

חד גדיא דזבין אבא...

חד גדיא דזבין אבא בתרי זוזי
ואתא שונרא ואכלה לגדיא
ואתא כלבא ונשך לשונרא
ואתא חוטרא והכה לכלבא
ואתא נורא ושרף לחוטרא
ואתא מיא וכבא לנורא
ואתא תורא ושתא למיא
ואתא השוחט ושחט לתורא
ואתא מלאך־המות ושחט לשוחט
ואתא הקדוש־ברוך־הוא ושחט
למלאך־המות דשחט לשוחט
דשחט לתורא דשתא למיא
דכבא לנורא דשרף לחוטרא
דהכה לכלבא דנשך לשונרא
דאכלה לגדיא, דזבין אבא
בתרי זוזי — חד־גדיא.

[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]		[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]		[illegible]

[illegible]